

Psalmus

patrem habemus Abraā: quasi supbire de genē abrae. Potēs ē em̄ deus de lapidib⁹ istis suscitare filios Abrae. Nō em̄ remāsur⁹ est Abraā sine filijs si vos dannarerūt de⁹: pōt em̄ t dānare q̄s odit: t illi reddere qđ pm̄isit. Et vñ illi redditur⁹ ē filios: si dānaret hebreos de carne ei⁹ p̄genitos. Be lapidib⁹ istis: ondēbat illis lapides i heremo. Qui erāt lapides nisi gentes: que lapi des adorabāt. Lapides q̄re. Adorādo lapides: dicti erāt lapides: q̄r psalm⁹ pd̄ire rat: siles illis fuit q̄ faciūt ea: t oēs q̄ p̄fidūt in eis. Lñ de ip̄is lapidib⁹ reddidit filios Abrae. Nō om̄es q̄ lapides adorabam⁹ cōuersi ad dñm filij Abrae facti sum⁹: non ducedo ab illo carnē s̄ imitādo fidē. Principes ḡ pploꝝ cōuenērunt cū deo Abraā. Principes pploꝝ: gentiū p̄ncipes: nō vni⁹ pp̄li p̄ncipes: sed p̄ncipes pploꝝ om̄iniū cōuenērunt cū deo Abraā. Ex ip̄is p̄ncipibus erat t iste Lētūrio: de quo mō euāgeliū cū legeref audissit. Erat em̄ Lētūrio habens honorē t potestate vñ hoīes: p̄nceps erat de p̄ncipib⁹ pploꝝ. Venient ad se christo obuiā misit amicos suos: mo vñ trāsituro christo misit amicos et rogauit: vt curaret puerū ciui qui piculose infirmabat: t cum vellet ip̄e dñs venire: b̄ ei mādauit: Nō sū dignus vt sub tectū meū intres: sed tm̄ dic verbo t sanabitur puer meus. Nam t ego hō sum sub potestate p̄stitut⁹: habēs s̄b me mulites. Videlte quēadmodū tenuit ordīne. P̄ius comēmorauit qđ sub alio esset: t postea qđ alii sub illo eēnt. Sub potesta te sum: t i potestate sum. Et sub aliquo sū: t sup̄ aliq̄s sum. Et dico huic vade: et vadit: t alio venit: t venit: t seruo meo fac hoc t facit. Lanq̄s diceret: Si ego sub potesta te p̄stitut⁹ iubeo illis q̄ sub me sunt: tu q̄ s̄b null⁹ p̄tāte posis⁹ es: nō potes ubere creature tue: qñ oia p̄ te facta sunt: t sine te factum est nihil. Bic ḡ verbo inq̄t: t sanabit puer me⁹. Hāyt i domū meā intres nō sus dign⁹. Trepidauit christū mittere intra parietes suos: t iā int⁹ erat i corde eius: Nam erat aia eius sedes illius: iā ibi scēbat ille q̄ hūiles req̄rebāt. Lōuersus deniq̄s christ⁹ mirat⁹ ē: t aut sequētib⁹ se: Amen dico vobis: nō iuem tantā fidē in israel. Et sic ali⁹ euāgelistā eādē rē narrat: sequit dñs t dīc̄t: Ideo dico vobis: q̄r multi q̄b orientē t occidente veniēt t recūbent cū Abraā t Isaac t Jacob in regno celorum. Iste em̄ Lētūrio nō erat de pplo isrl. Hā in pplo israel supbi

XLVII.

repellabāt a se deū: in p̄ncipib⁹ gentiū inuētus est hūilis qui ad se inuitaret deū. Admirās Jesus fidē ip̄ius: reprobat pfidiam iudeorum. Sami em̄ sibi videban̄t: t cum piculosius egrotarent: quādo medicū nō cognoscētes occidebant. Cum ergo reprobaret t repudiaret illoꝝ supbiaꝝ: quid ait: Ideo vobis dico: quia multi ab oriente et occidente veniēt: nō p̄tinentes ad cognatiōnē israel. Veniēt mīti quib⁹ dirit: Q̄es ḡtes plaudite manib⁹: et recūbēt cū Abraā in regno celorum. Nō illos genuit carne sua Abraā: t venientes recūbent cū illo in regno celorum: t filij ipsius erāt. Quare filij ip̄ius: Non nati de carne: sed sequēdo fidē ipsius. Filij autē regni: id iudei ibūt i tenebras exteriores: illic erit ploratio et stridor dentū. Baminabunt in tenebras exteriores qui nati sunt de carne Abrae. Et recūbent cū eo in regno celoꝝ: qui imitati sunt fidē Abrae. Ererit ḡ t hic principes populoꝝ cōuenērūt cū deo Abraā. Et qđ illi p̄tinebant ad deum Abraam. Quoniā dīj fortes terre valde eleuati sunt. Allat̄a.
t v̄h emēter.

Qui erant dīj: Populus ille dei: vitis illa dei: de qua dicit: Judicate inter me t inter vineā meā: ibunt in tenebras exteriores: nō recūbent cū Abraā t Isaac t Jacob: nō cōueniunt cum deo Abraā. Quare: Quoniā dīj fortes terre. Illi qui erant dīj fortes terre: p̄sumentes de terra. Be q̄ terra: Be scīpis: q̄r omnis homo terra. Homini em̄ dictū est: Terra es t in terrā ibis. Bebet autē homo de deo p̄sumere: et inde sperare auxilium: non de se. Non em̄ terra pluit sibi aut lucet sibi. Quomō autē terra de celo expectat pluviā aut lucē: sic homo de deo debet expectare misericordiā t veritatē. Illi ergo fortes terre valde eleuati sunt: id est valde supbierunt: non sibi medicum necessariū putauerūt: t ideo in sua egritudine remanserūt: t ip̄a egritudine ad mortē p̄ducti sunt. Precisi sunt rami naturales: vt humilis insiceretur oleaster. Qm̄ dīj fortes terre valde eleuati sunt. Leneamus ergo fratres humilitatē: caritatē: pietatē: quia reuocati sumus illis reprobat̄is: vel illorū exemplo supbire timeam⁹; admoniti.

Explicit Tractatus de ps. XLVI.

Incipit Tractat⁹ de ps. XLVII.

Titulus psalmi est: Laus cantici filijs chore secunda sabbati. Be hoc qđ dominus donare

XLVII.

phemek i gētib^o: nisiqd laudāt dñm: An vō si etiā laudēt: acceptat laus eoz: cum scriptum sit: Nō est speciosa laus in ore peccatoris: Dixisti ergo: Agnus dñm^o & laudabilis valde: s̄ dic vbi. In ciuitate dei nostri: in mōte sancto eius. Be hoc alibi dicit: Quis ascendet in monte domini: Innocens manib^o & mūdus corde. In his magnus dñm^o & laudabilis valde: s̄ est i ciuitate dei nostri in monte sancto ei^o. Hec est ciuitas in mōte posita: que abscōdi nō potest. Hec est lucerna que sub mōdio non occultat omnibus nota: omnibus dissimata. Non autē vniuersi ciues ei^o sūt: sed illi in quib^o magnus dñm^o & laudabilis valde. Que est ergo ista ciuitas videamus: ne forte quia dictū est: In ciuitate dei nostri in monte sancto eius: debeat us querere istū montē: vbi etiā exaudiri possimus. Non enim frustra dicit in alio psalmo: Cloce mea ad dominū clamavi: & exaudiuit me de monte sancto suo. Adiuuit ergo te mons iste ut exaudireris. Nam si in euz non ascēderes: infra iacens: clamare posses: s̄ exaudiri nō posses. Quis ē ergo iste mons fratres: Magna cura inquirēdus: magna sollicitudine inuestigand^o: labore etiā occupandus & ascēdend^o. Sed si i aliqua parte terrarū est: quid faciem^o: Perigrinabimur de terra nostra: vt ad illū mōtem puenire possim^o. Immo vō tūc peginabimur: si in illo non sum^o. Ipsa est enim ciuitas nostra: si membra regis sumus: qui caput est ciuitatis ipius. Ubi est ergo iste mons: Si regionem aliquā tenuit: laborandum est: vt diri: vt ad eum pueniatur. S̄ quid satagis: Utinā nō sis piger ascēdere in montē: quōd mons non fuit tardus venire ad dormientē. Fuit enim quidā lapis angularis cōtemptibilis: in quē iudei offendierunt: precibus est de quodā monte sine manibus: hoc est de regno iudeorū veniens sine manibus: quia humanū opus nō accessit ad Mariā de qua natus est christus. Sed si lapis iste vbi in eum offendierunt iudei ibi remanceret: tu quo ascēderes nō haberes. Quid autē factum est: Quid dicit prophetia Banielis: Quid nisi qz crevit lapis iste: et factus est mons magnus: Qz magnus: Ita vt impleret vniuersam faciem terre. Ergo crescendo mons iste: et amplectu vniuersam faciem terre: venit ad nos. Quid ergo montem quasi absentem querim^o: & non in p̄sentem iam ascēdimus

Psalms

dignabis: excipite tanqz filij firmamēti. Se cūda enim sabbati: id est post diem primū quem dominū dicim^o: que etiā secūda sera dicitur: factum est firmamētu celi: imo firmamentū celum. Celiū em̄ vocavit deus firmamentū. Primo autē die lucē fecerat: & a tenebris diuiserat: & vocauerat lucē diē & tenebras noctē. Sicut autē iudicat psalmi hui^o cōtextio: aliquid etiā plocutus est deus in illo ope suo: qd̄ cōpleret in nobis cum gaudio: & fīm hui^o creature cōditionē secula cucurrerūt. Nō frusta em̄ dñm^o ait de Moysē: de me em̄ ille scriptis: nisi qz oia que scripta sunt etiā cum deus cōderet creaturā: possunt interptari ad significatiōnē futurop^z: vt intelligas deū secisse lucē: cuz christus a mortuis resurrexisset. Tunc em̄ reuera illa lux diuisa est a tenebris: qn̄ imortalitas a mortalitate discreta ē. Quid ergo sequit: nisi vt capiti etiā corpus fieret qd̄ est ecclia: Beniqz em̄ etiā p̄s. de prima sabbati: in q aptissime resurrectio dñi declarat. Ibi em̄ dicit: Tollite portas pncipes vias: & eleuamini porte eternales: et i troibit rex glorie. Quid euidentius qz christū esse regem glorie: Be quo dictū est: Si cognouissent: nunqz dominū glorie crucifixissent. Secundā ergo sabbati nō debem^o intelligere: nisi ecclesiā christi: sed ecclesiāz christi in sanctis: ecclesiā christi in his qui scripti sunt i celo: ecclesiā christi in his qui mūdi hui^o temptationib^o non cedunt. Ipi em̄ digni sunt nomine firmamēti. Ergo ecclesia christi in his qui firmi sunt: de quib^o dicit apostol^o: Bebem^o autē nos firmi: infirmitates infirmorū sustinere: appellata est firmamentuz. Be hac cantat in hoc psalmo. Audiam^o: agnoscam^o: sociemur: gloriemur: regnemus. Nāqz eam etiam firmamentū apostolicis litteris appellataz: audi & agnosce. Que ē inqt ecclesia dei viui: columna: & firmamentū veritatis. Be hoc firmamento cantat filijs chore: quos nostis esse filios sponsi crucifixi in caluarie loco. Chore nāqz caluiciū interptatur. Sequit in hoc psalmo: qui inscribitur secūda sabatti.

Expositio psalmi.

Agnus domin^o & laudabilis valde: Ecce magnus dominus & laudabilis valde. S̄z nunquid infideles laudant dominū: Nāquid etiam qui credunt et male viuunt laudant dominū: Per quos fit vt nomen dei blas-

Alla līa.
& numlo

Psalmus

vt sit in nobis magnus dominus et laudabilis valde: Beniqz ne istum montem non agnosceres: et in hoc psalmo: et in aliquo parte terrae querendu existimares: vide quid sequit: Luz dixisset in civitate dei nostri in monte sancto ei: quid addidit. **V**ila-
tans exultatioe vniuersitatem montes syon. Syon vnu mons est. Quid ergo montes: An quia ad syon ppterunt: etiás qui de diverso venerunt: ut sibi occurreret in lapidem angularē: et fierent illi duo parietes tanqz duo montes: unus ex circūciōe: alter ex ppucio: unus ex iudeis: alter ex gentib: non iani aduersi et diversi: quia ex diverso iam in angulo nec diversi: Ipse est enim inquit: pars nostra: qui fecit vtraqz unu. Ille ipse angularis lapis quem reprobaverunt edificatētes: h factus est in caput anguli. **D**uos iuxit in se. **M**ōs et mōtes: una domus et due domus: **B**ue ppter ex diverso venientes: una ppter lapide angularē in quo sibi ambe copulantur. Audi et hoc: **M**ontes syon. **L**atera aquilonis civitas regis magni. Intēderas. n. tu syon tanqz unu locum: ubi condita est bierusalē: et in ea tibinō occurrebat: nisi populus ex circūcisiōne: qui quidē ex reliquis a christo collectus est: ex magna autē parte tanqz palea ventilatus. Etenim scriptū est: reliquie saluerunt. Sed attēde et gentes: vide et oleastrū inseri in pinguedine oliue. Ecce gentes: latera aquilōis adiūcta sunt: latera aqlonis civitas regis magni. Contrarius solet esse aquilo syon. Syon quippe in meridie: aquilo contra meridie. Quis est iste aquilo nisi qui dixit: **P**onā sedem meā ad aquilonē: et ero similis altissimo: Tenuerat regnum diabolus impiorū: et possederat gentes seruientes simulachris: adorantes demonia: et totū quicquid generi humani erat vbiqz per misericordiam: inherendo illi aquilo factus erat. Sed quoniā ille qui alligat fortē: et austert eius vasa et facit vasa sua: liberati hoies ab infidelitate et superstitione demonio rū credētes in christū collinati sunt illi ciuitati: occurserūt in angulo illi parieti de circūciōe venienti: et facta est ciuitas regis magni quae fuerat latera aquilonis. **I**ō et i alia scriptura dicit: Ab aquilone nubes colori aurei: in his est magna gloria et honor omnipotētis. Magna enim gloria medici est: quādo ex desperatione cōualescit egrotus. Ab aquilone nubes: et non nigre nubes: nō caliginose: nō terre: sed colori aurei. Unde: nūs

XLVII.

gratia illuminante per christum? Ecce latera aqlonis: et ciuitas regis magni. Latera vtiqz: qz inhererant diabolo. Quicqz enim alicui coherent: latera ipsius dicunt. Nam et de aliquib hominib solemus ita loqui: Bon⁹ homo est: sed mala latera habet: id est ipse quidē probitatem prestat: sed maligni sunt qui ei cōiuncti sunt. Latera ḡ aquilonis qui diabolo cohorebant: inde venit et iste filius de quo modo audiebamus: qd mortuus erat et reuixit: perierat et inuentus est. Proficiscēdo em in regionem longinquā etiā ad aquilonē puererat: et ibi sicut audistis: vni ex pncipib regiōis illi⁹ adhserat. Fact⁹ ē ḡ lat⁹ aqlonis adhērēdo pncipi religiōis illi⁹: s qz ciuitas regis magni: et ex latē aqlonis colligit: reuertus ad se dixit: Surgāt ibo ad patrem meū: et occurrit ei p̄ q dīc de illo: mortu⁹ erat et reuixit: pierat et inuentus est. Titulus ille saginatus: lapis angularis fuit. Beniqz et maior filius qui epulari nolebat: exhortatus a patre ingressus est: et duo iā parietes: tanqz illi duo filii ad vitulū puerentes: ciuitatem regis magni fecerunt. Sequat ergo iste psalmus et dicat. **D**eus in domib eius cognoscetur: Jam in domibus ppter mōtes: ppter duos parietes: ppter duos filios. Deus in domibus eius cognoscetur: sed gratiā commendat: ideo addit. **L**um suscipiet eā. Nūquid esset ipa ciuitas: nisi ille suscepisset eam: Nonne statim caderet: nisi tale fundamentū haberet: Fundamentū em aliud nemo poterit ponere: ppter id qd positiū ē: qd ē christ⁹ iesus. Nemo ḡ de suis meritis gloriet: s q gloriā dñi glorie: qz tunc est illa magna ciuitas: tunc in ea cognoscit dominus cum suscipiet eam: quomodo suscepit medicus egrotum curandū: non sicut ē amandū. Etenim febrem odit medic⁹. Nō amat medicus egrotum: et amat medicus egrotum. Si egrotum amat: semp egrotum optaret. Rursus si egrotum nō amat: et amat egrotum: ut faciat sanum. Suscepit ergo hanc ciuitatem dominus: et agnitus est in ea: id est gratia ipsius cognita est in illa ciuitate: quia quicquid habet illa ciuitas que gloriatur in domino: nō habet de se. Propter hoc enim dicitur: Quid enim habes quod non accepisti: Si autē accepisti: qd gloriaris quasi non accepferis: Deus in domibus eius cognoscetur: dum suscipiet eam. **Q**uoniā ecce reges terre colle-

Elia lfa.
t nō habet.
t gregati sūt.

Psalms

XLVII.

doloris et parturitionis. A timore tuo inquit Esayas conceperimus: et parturium spiritus salutis. Sic ergo conceperunt reges a timore christi: ut parturiendo salutem parerent: credendo in eum quem timuerunt. Ibi dolores sicut parturientis. Ibi parturiente audiis: fetum expecta. Parturit vel homo: sed nascitur nouus homo. Ibi dolores ut parturientis: In spiritu violento contrebemus. Naves tharsis. Breuer intelligitur: euertes superbiam gentium. Sed unde ex hac historia dicitur euersio superbie gentium: Propter naues tharsis. Tharsis civitatem quiescerunt docti: hoc est que nunciavitas hoc nomine significaret: et aliquibus visum est Lilicam dictam esse tharsis: ex eo quod metropolis eius tharsus dicitur: de qua civitate erat etiam Paulus aples. Nam inquit in tharso Lilicie: Aliqui autem eorum carthaginem intellexerunt: fortassis aliquando ita nominatam: aut aliqua locutione ita significata. Nam apud prophetam Esaiam sic inventum: Ullulate naues carthaginis. Apud Ezechielem autem a diuersis interpretibus: ab aliis carthago: ab aliis tharsis interpreta ta est: et hoc diuersitate interpretum positum potest intelligi: hanc appellari tharsus: que carthago dicebatur. Manifestum est autem quod primordia regni carthaginis nauibus floruerunt: et ita floruerunt: ut inter ceteras gentes excellerent negotiacionibus et navigationibus. Nam quando Bido fugiens frater delapsa est ad terras africe: ubi carthagine condidit: naues que parate erant ad mercationem: in eius regiones assumpserat ad fugam: consentientibus sibi regionis eius principibus: et ipse naues etiam condita carthagine ad negocianus non defecerunt: atque hinc nimis superba facta est ciuitas illa: ut digne per eum naues intelligant superbiam gentium: presumens in incertis tantum in flatibus ventorum. Nam non presumatur de verificatione: et quasi prosperitate seculi huius: tanquam maris fundamentum nostrum in syon sit: ibi stabiliri debemus non perflari omni vento doctrine. Quicunque ergo ex incerto huius vite tumuerant: euentantur: et subiciantur christo omnis superbiam gentium conterenti in spiritu violento naues tharsis: non cuiuscumque civitatis est tharsis. Quomodo in spiritu violento: Limore fortissimo. Sic enim cum tremuit omnis superbiam iudicatur: et in humilem crederet: ne excelsum expaesceret. Sicut

cti sunt: Jam ecce illa latera aquilonis videte quomodo veniant: videte quomodo dicant: Venite ascendamus in monte domini: annunciatum est nobis viam suam: ut ingrediamur in ea. Ecce reges terre collecti sunt. Et conuenierunt in unum. In quem unum: nisi in lapidem illum angularem. Alia lsa. t no habet. Alia lsa. t sic. Ipsi videntes ita admirati sunt: Post admirationem miraculorum et glorie eius: quid secutum est: Conturbati sunt. Moti sunt: tremor apprehendit eos. Unde tremor apprehendit eos: nisi de conscientia delictorum: Lurrant ergo reges post regem: agnoscant reges regem. Inde alibi: Ego autem inquit constitutus sum rex ab eo super syon montem sanctum eius: predicans preceptum domini. Domini dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam: et possessiones tuam terminos terre. Reges eos in virga ferrea: tanquam vas fragili contres eos. Auditus est enim rex: constitutus in syon: tradita est illi possessio vestrum ad terminos orbis terre. Metuere debent reges ne regnum perdant: ne illis auferatur regnum: sicut miser timuit Herodes: et pro parvulo occidit parvulos. Timens autem regnum amittere: non meruit regem agnoscere. Unum et ipse regem cuius magis adoraret: non male regnum querendo: innocentes perderet: et nocens periret. Nam quod ad illum attinebat perdidit inocentes. Quid autem ad christum etiam parvus per se morientes parvulos coronauit. Ergo debuerunt timere reges quoniam dictum est: Ego autem constitutus sum rex ab eo: et hereditatem vestrum ad fines terrae dabit mihi quoniam me constituit rex. Quid inuidetis reges? Videlicet: non inuidete. Longe enim aliter iste rex qui dixit: regnum meum non est de hoc mundo. Nolite ergo timere: ne vobis auferatur regnum mundi huius: dabitur vobis regnum: sed celorum: ubi ille rex est. Ideo quid ibi sequitur: Et nunc reges intelligite. Nam inuidet vos parabatis: intelligite: de alio rege dicitur: cui regnum non est de hoc mundo. Noster ergo collecti sunt reges in unum: conturbati sunt: tremor apprehendit eos. Inde et illis hoc dicitur: Et nunc reges intelligite: crudelissimi omnes qui iudicatis terram. Servite domino in timore: et exultate ei cum tremore. Et quid fecerunt: Ibi dolores ut parturientis: nisi dolores penitentis. Vide ipsam conceptionem

Psalmus

Alus 1. audiuim⁹ ita et vidimus. O beata ecclia quodam tempore audisti: quodam tempore vidisti. Audiuit i pmisionibus: videt in exhibitionibus. Audiuit in p̄p̄tina: videt in euangelio. Omnia enim que modo complent antea p̄phetata sunt. Erige oculos ergo et diffunde per mundum: vide iam hereditate vsc⁹ ad terminos orbis terre. Vide iam impleri quod dictum est: Adorabunt eū omnes reges terre: omnes gentes s. ruēt illi. Vide impletū esse quod dictū est: Exaltare super celos deus: et sup omnē terram gloria tua. Vide illum cuius pedes et manus fixi sunt clavis: cui⁹ ossa i ligno pendētia numerata sunt: sup cui⁹ vestinēta sors missa est. Vide regnante: quē illi r̄iderunt pendentē. Vide i celo sedētem quē ptempserunt in terra ambulantē. Vide inde impleri: cōmemorabunt et convertent ad dominū yniuersi fines terre: et adorabunt in cōspectu eius yniuerse patrie gentiū. Hec videns exclama cum gau dio: sicut audiūmus ita et vidimus. Omenito sic vocat ipa ecclesia de gentib⁹: Audi filia et vide et obliuiscere populu tuum et domū patris tui. Pater tuus aquilo fuit: veni ad montē syon: Audi et vide: nō vide et audi: sed audi et vide: prius audi: postea vide. Audis p̄mo qđ non vides: videbis postea qđ non audisti. Populus ei⁹ inq̄t quē non cognoui seruiuit mibi: in obauditu auris obaudiuit mibi. Si in obauditu auris obaudiuit: ergo non vidit. Et vbi est quibus nō est nunciatiū de eo videbūt: et qđ nō audierūt intelligent. Ad quos nō missi sunt p̄phete: ipi primo audierūt et intellere rūt p̄phetas: remāserunt illi ad quos missi sunt codices ferentes veritatem nō intelligentes: testamēti tabulas habentes: et hereditatē nō tenētes. Sicut audiūmus ita et vidimus. In ciuitate domini virtutum in ciuitate dei nostri. Ibi audiūmus: ibi et vidimus. Extra illā qui est: nec audit nec videt. in illa qui est: nec surdus ē nec cecus est. Sicut audiūmus: ita et vidimus. Et vbi audis: vbi vides: In ciuitate domini virtutū: in ciuitate dei nostri. De fundauit eam in eternū. Nō insultent heretici p̄ partes concisi: non se extollant qđ dicūt: Ecce h̄ ē christ⁹: ecce illic. Qui dīc: ecce hic ē: ecce illic: ad p̄tes inducit. Unitatē p̄misit deus: reges in ynum collecti sunt: non per scismata dissipati. Sed forte ita ciuitas que mundum tenuit aliquā cuer-

XLVII.

tetur: Absit. Deus fundauit eā in eternū. Si ergo eaꝝ deus fundauit in eternū: quid times ne cadat firmamentū: Suscep̄tū misericordiā tuā: in me dio templi tui. Qui suscep̄tū et vbi suscep̄tū: Nonne ip̄e popul⁹ tuus suscep̄tū misericordiā tuā: Si populus tuus suscep̄tū misericordiā tuā: quomō suscep̄tū misericordiā tuā: et in medio populi tui: qđ alij sunt qui suscep̄tū: alij i quorū medio suscep̄tū: Magnū sacramētū: sed tamē notum: cum et hinc: hoc est ex his versibus fuerit exculptū: fuerit et erutum: qđ nostis: non erit rudiū sed dulcius. Munc quippe populi dei censem̄ omnes qui portant sacramenta eius: sed non omnes ptinent ad misericordiā eius. Omnes quippe sacramētū baptisimi christi accipientes christiani vocant: sed non omnes digne illo sacramēto viuunt. Sunt ei⁹ quidā de quib⁹ dicit apostolus: Habentes formā pietatis: virtutē autē eius abnegantes: tamē ppter ipam speciem pietatis in populo dei nomi natur: quomō ad aream qđ diu trituraſ: nō soluz grana sed etiā palea ptinet. Nūquid et ad horreum ptinebit: In hoc medio autē populi mali est populus bonus qui suscep̄tū misericordiā dei. Cuiuit digne misericordia dei: qui audit et tenet et facit qđ ait apostolus: Precipientes ergo rogamus ne in uacuum gratiā dei suscipiat. Qui ergo non inuacuum gratiā dei suscipit: ip̄e tam sacramētū qđ etiā misericordiā dei suscep̄tū. Et quid illi obest: quia in medio populi inobedientis est donec area ista ventileſ: donec boni a malis sepenſ: Quid ei obest in medio populi habitare: Sit de illis qui appellant firmamentū: suscipiēs misericordiā dei: sit liliū in medio spinarum. Nam et ip̄e spine quoniā ad populum dei ptinent: vis audire: Ita posita ē ip̄a similitudo: Sicut liliū inquit inter medium spinarum: ita prima mea in medio filiaz. Nūquid dixit in medio alienaz: Nō: sed in medio filiaz. Sunt ergo filie male: et inter illas est liliū in medio spinarū. Itaq̄ illi qui sacramēta habent: et mores bonos non habent: et dei dicunt et nō dei: et eius dicunt et alieni. Et ppter ip̄ius sacramētū: alieni ppter p̄p̄tū virtutem. Ita et filie alienae: filie ppter formā pietatis: alienae ppter amissionem virtutis. Sit ibi liliū: suscipiat misericordiam dei: teneat radicem boni floris: non sit ingratiū pluie dulci de celo venienti. Ingrate sine

Psalmus

spine: crescent de imbrisbus: ad ignem cre-
scunt nō ad horreū. Suscepim⁹ de⁹ miseri-
cordiā tuā i medio tēpli tui. In medio p̄pli
tui nō suscipiēt misericordiā tuā: nos susce-
pim⁹ misericordiā tuā. In sua eis p̄pria ve-
nit: t̄ sui eū n̄ receperūt. In medio aut̄ eoz
q̄t̄t̄ receperēt eū: dedit eis p̄tācē filios dei
sieri. Hā hic occurrit vnicuq̄ cogitāt̄. Et
qd: Iste p̄plus q̄ in medio p̄pli dei suscepit
misericordiā dei: quātū numer⁹ h̄z. Q̄ pau-
ci sunt: viri iuueniunt̄ aliqui. Illis ne ḡtēt⁹
de⁹ erit: t̄ p̄det tantā multitudinē. Bicūt h̄
q̄ sibi p̄mittūt h̄: qd a deo p̄mittēt n̄ audie-
rūt. Et v̄e si male viuam⁹: si mūdi hui⁹ de-
licijs p̄fruamur: si n̄ris libidinib⁹ seruiam⁹:
p̄ditur⁹ ē nos de⁹: Quot em̄ sūt illi q̄ vidēt
seruare p̄cepta dei. Elix iuuenit vñ⁹ v̄l duo
v̄l paucissimi: Ipos solos liberatur⁹ ē: t̄ ce-
teros dānatur⁹. Absit inquiūt: Lū vencit
et videbit tantam multitudinē ad sinistrā:
miserebit: t̄ dabit indulgentiā. Hoc plane
etia serpēs ille p̄misit p̄mo homi. Nā mina-
tus erat de⁹ mortē: si gustaret. Ille aut̄ ab-
sīt inq̄t: nō morte moriēm̄. Crediderūt ser-
pēti: iuenerūt v̄c̄ esse qd minat⁹ ē de⁹: fal-
sum qd p̄misrat diabol⁹. Ita et nūc frēs:
ponite vobis ecclesiāz an̄ oculos ad instar
silitudinēq̄ padisi: nō cessat serpēs sugge-
rere qd tūc suggessit. Sz casus p̄mi homis
ad experimentū cauēdi debet nob̄ valere: nō
ad imitationē peccādi. Ibo ille cecidit: vt
nos surgam⁹. R̄sideam⁹ talib⁹ suggestiō-
bus: qd r̄nidit Job. Nā t̄ ipm p̄ feminā tā-
q̄ p̄ Euā tēptauit: t̄ vicit i stercore: victus
i padiso. Ergo nō audiam⁹ tales voces: ne
putem⁹ paucos eē istos: multi sūt: s̄ inf plu-
res latēt. Nō possum⁹ em̄ negare plures eē
malos: t̄ tā plures vt inf eos p̄suis boni n̄
appareāt: quō non appareāt grana in area.
Hāz q̄sq̄s areā videt: p̄t̄ putare qd palea
sola sit. Ba hoiem in exptū: et putat inani-
fieri qd boues mittunt̄: qd ibi homies sub-
estu desudāt vt cōterāt paleā: s̄ ibi ē t̄ mas-
sa ventilatōne purgāda: tūc p̄cedit copia
frumēti: q̄ latebat in copia palearū. Et mō
vis inuenire: Bon⁹ esto et iuuenies. Cōtra
istā ergo despationē: vide qd sequat̄ i isto
psalmo: Qm̄ cū dixisset: Suscepim⁹ de⁹ mi-
sericordiā tuā i medio templi tui: significa-
vit esse p̄pli dei: nō suscipientē misericor-
diā dei: in cui⁹ medio quidā suscipiat mis-
ericordiā dei: ne occurteret homib⁹ tā pau-
cos esse: vt p̄pe nulli sūt: quō cōsolat⁹ ē cō-
sequēt⁹ verbis: Scđm nomē tuū

XLVII.

deus ita t̄ laus tua in fines terre. Aliafa,
Quid est hoc: M̄agnus domin⁹ t̄ lauda, t̄ sic.
bilis valde: in ciuitate dei nostri in monte
sancto eius. Nō potest esse laus eius: nisi i
sanctis eius. Nā qui male viuūt: nō eū lau-
dant: sed quia t̄ si p̄dicat lingua: blasphemāt
vita. Quia ḡ laus ei⁹ nō est nisi i san-
ctis ei⁹: nō sibi dicat heretici: i nobis remā
sit laus ei⁹: qr̄ pauci sum⁹ t̄ a turba sepati:
nos iuste viuum⁹: nos laudam⁹ deū: nō so-
lū loquēdo: verū etiā p̄uersando. R̄ndeſ
eis ex hoc psalmo. Quid ros dicitis i pte
laudare deū: cui dictū ē: Scđm nomē tuū
de⁹: ita t̄ laus tua in fines terre. Id est quō
notus es p̄ oēs terras: sic t̄ laudaris p̄ oēs
terrās. Nec desunt qui te nūc laudāt p̄ oēs
terrās. Illi aut̄ laudāt qui bene viuunt.
Scđm em̄ nomen tuū deus: ita t̄ laus tua:
nō in pte sed in fines terre. Justicia ple-
na est dexterā tua. Id est multi sunt: et
illi: qui stabūt ad dexterā. Nō solū illi mul-
ti erūt qui stabūt ad sinistrā: sed t̄ ibi erit
plenitudo masse ad dexterā cōstitute. Ju-
sticia plena ē dexterā tua. Letef mōs
syon t̄ exultent filie iude: ppter iu-
dicia tua domine. O mons syon: o fi-
lie iude: laboratis mō inter zizania: inf pa-
leas: inter spinas laboratis: sed exultate p̄
pter iudicia dei. Nō errat de⁹ in iudicādo:
discrete viuite: t̄ si cōcrete nate estis. Non
frustra vox exiit de ore et de corde vestro:
ne cōpdas cū impīs animā meā: t̄ cū viri
sanguinū vitā meā. Ille r̄tilabit tant⁹ ar-
tisfex: in manu ventilabru portabit: vt vñ
grānū tritici nō cadat in acerū palee cō-
burendū: nec vna arista palee transeat ad
massam in boreo recōdendā. Exultate fi-
lie iude ppter iudicia dei nō errantis: t̄ no-
lite mō temē iudicare. Ad ros p̄tineat col-
ligere: ad illuz p̄tineat separare. Letef mons
syon: t̄ exultent filie iude ppter iudicia tua
domine. Ne aut̄ putetis filias iude iudeos
esse: Juda cōfessio est: omnes filii cōfessio-
nis filie iude sunt: qr̄ salus ex iudeis nihil ē
aliud q̄ christus ex iudeis. Hoc ait t̄ apo-
stol⁹: Nō em̄ qui i manifesto iude ē: neq̄ q̄
in manifesto in carne est circūcisio: sed qui
in abscōdito iudeus est: t̄ circūcisio cordis
in spiritu: nō l̄ra: cui⁹ laus nō ex homib⁹: s̄
ex deo est. Lalis iudeus esto: glare de cir-
cūcisio cordis: t̄ si nō habes circūcisioē
carnis: Exultet filie iude ppter iudicia tua
dñe. Circūdate syon t̄ cōplectim̄
eam; Bicūt eis q̄ male viuūt: in quoꝝ me-

Psalmus

dio est popul' ille qui suscepit misericordiam
dei: in medio vestrum est plus bni viues: Circu-
date syon. Sed quod: Cōpletumini eaz.
Nolite scādalis circumdare: sed caritate cir-
cūdate: ut qui bene viuunt in medio vestrum
eos intuemur: et eorum imitationē christū: cui
membra sunt in corpe cōpletumini. Circu-
date syon et cōpletumini eam. Narrate in tur-
ribus ei'. In altitudine munitionū eius
predicate laudes ei'. Ponite corda ve-
stra in virtute ei': Non ut habeatis for-
mā pietatis: virtutē ei' ab neget: sed in vī-
tute ei' ponite corda via. Que ē virt' ciuita-
tis hui': Qui vult intelligere virtutē huius
ciuitatis: intelligat vim caritatis. Ipse ē vir-
tus quā nemo vincit. Huius ignē nulli fluct'
seculi: nulla flumina temptationis extinguit.
De hac dictū est: Válida ē sicut mors di-
lectio. Quo em mors quā venit resisti ei nō
potest quibuslibet artib': qbuslibet medi-
camētis occurras violentiā mortis vitare
nō potes: quia mortalis nat' es: sic cōtra vio-
lentiā caritatis mūdus nihil pōt. Ecōtra-
rio em similitudo data est de morte. Quo
em mors ad auferendū violētissima est: sic
caritas violēta est ad saluandū. Per cari-
tatem em multi mortui sunt seculo: ut viueret
deo. Hac caritate accēsi martyres: nō simu-
lati: nō vana glia vētilati: non tales de qb'
dictū ē: Si tradidero corp' meū ut ardeā:
caritatē aut nō habeā: nihil mihi pdest: sed
tales q̄s vere christi et veritatē caritas pdest
ceret ad passionē. Quid eis fecerūt tempta-
tiones seuētū: Adhuc rē violētiā habuerūt
oculis fluentū suorū: q̄s psecutiōes insectā-
tū. Nūtros. n. tenebāt filij ne paterent:
q̄s multorū genib' puoluebant uxores: ne
vidue relinqrent: q̄s nūtros parētes phibe-
bāt mori: sic nouim' et legim' in passiōe bte
Perpetue. Facta s̄ ista: sed lachryme quāte
libert̄ quātolibet ipetu fluēret: quo ardore
caritatis extigueret. Hec ē virt' syon: cui et
alibi dī: fiat pax i' vītute tua: et abūdātia in
turrib' tuis. Annūciate i' turrib' ei': ponite
corda via i' vītute ei'. Et distribuite do-
mos ei'. Quid h̄ intelligem': ponite cor-
da via i' vītute ei': et distribuite domos ei':
Id est distinguite domū a domo: nolite cōfū-
dere. Dom' ē em formā hñs: et pietatē nō
habēs. Est aut dom' et formā et pietatē ha-
bēs. Distribuite: nolite pfundē. Tūc autē
distribuitis et nō pfunditis: quia corda via i'
vītute ei' ponitis. Id est cū facti fuerūt p ca-
ritatē spūales: tūc temere non iudicabitis:

XLVII.

tūc videbitis nihil obesse bonis malos. Qd
dui sumus in hac area: distribuite domos
eius. Potest et aliis esse intellectus. Bo-
mos illas duas: unā ex circūcisione: alterā
ex pputio veniente: apostolis dictū est: ut
distribueret. Cum em vocatus esset Saul'
et factus aplus Paulus: pueniens in vīl-
tate coapostolorū suorū: sic cum eis habuit
placitū: ut illi irent in circūcisionē: iste i p-
putū. Ista dispensatiōe aplatus sui distri-
buerūt domos ciuitatis magnum regis: et cō-
cordantes in angulo: euangelium dispensa-
tione diuiserūt: caritate iuxterūt. Et reue-
ra hoc magis intelligendū est. Nam sequit
et ostēdit q̄ hoc p̄dicatoribus dictū sit: et di-
stribuite domos ei'. Ut enarretis i p-
genie altera. Id est ut enā ad nos post
futuros illoꝝ euāgelij dispēsatio pueniret.
Mō. n. illis tm laborauerūt: cū quib' i hac
terra vixerūt: nec dñs illis tanq̄ aplis qui
bus se viuū etiā post resurrectionē dignat'
est ostendere: sed et nobis. Nam illis loque-
batur: et nos significabat cuꝫ diceret: Ecce
ego vobiscū sum omnib' dieb' vscz ad cō
summationē seculi. Nūquid illi hic futuri
erāt vscz in cōsummationē seculi: Tē dicit
Mō p̄ his rogo tñ: sed et p̄ his qui creditu-
ri sunt per verbū illoꝝ in me. Ergo attēdit
nos: quia passus est ppter. Merito ita di-
citur: Ut enarretis in pgenie altera. Quid
enaret: Qm̄ hic ē de' de' noster.
Terra videbat: terre cōditor nō videbat:
caro tenebat: sed deus i carne nō agnosce-
bat. Tenebat caro ab eis ex quib' sumpta
fuerat ipsa caro: ex semie Abrae vgo Abra-
ria: ad carnem remanserūt: diuinitatē non
intellecerūt. Q̄ apostoli: o ciuitas magna:
i turrib' tuis p̄dica et dic: hic est de' de' no-
ster. Sic sic quod cōtemptus est: quomō la-
pis ante pedes iacuit offendentū: ut hu-
miliaret corda confitentū: sic hic est deus
noster. Lerte visus est sicut dictū est: Post
hec in terra visus est: et cū homib' cōver-
satus est: hic est de' noster. Et homo est: et
quis est qui cognoscet eū: Qm̄ hic ē de' n̄.
Sed forte ad t̄pus quod dī falsi. Quia em
vocari possunt dī: esse autē nō possunt:
ad tempus vel vocant. Nam quid eis di-
cit p̄beta: vel quid monet ut eis dicatur:
Hec eis dicetis. Quid: Bi qui celū et ter-
ram non fecerunt pereant de terra: et de
his que sub celo sunt. Non est iste talis de-
us: Quoniam deus noster super omnes
deos. Super quos omnes deos: Quo-

Psalmus

niā omnes dñ genāū demonia: dñs autē celos fecit. Iōe est q̄ de⁹ nōster: b̄ est dñs n̄r. Quousq; in eternū i seculū secuti: ip̄e reget nos i secula. Si de⁹ n̄r est: et rex n̄r cit: p̄tegit nos q̄r deus est ne moriamur: regit nos q̄r rex ē ne cadam⁹: regēdo autē nos nō frangit nos: nā quos non regit frangit. Reges eos inquit in virga ferra: t̄ tanq; vas figuli cōteres eos. Sed sunt q̄s nō regit ip̄is nō parcit: sed tanq; vas figuli cōteret es. Ab illo q̄ optemus regi t̄ liberaui: q̄r hic ē de⁹ n̄r in eternū t̄ in seculū seculi: t̄ ip̄e reget nos in secula.

ExPLICIT Tractatus de ps. XLVII.

InCIPIT Tractatus de ps. XLVIII.

Sermo de prima pte psalmi.

Obene intelligentibus: piculosa vobis qui eā volūt ad sui cordis peruersitatē detorquere: poti⁹ q̄ suū cor ad eō rū rectitudinē corrigerē. Hoc est em in hominibus magna t̄ v̄sitata pueritas: Quia cū debeat viuere ip̄i s̄m volūtate dei: deū volūt viuere s̄m volūtate suā. Et cū ip̄i nō lunt corrigi: illū volūt deprauari: rectū nō arbitratētes qđ ille vult: sed quod ip̄i volūt. Solem⁹ autē audire homines murmurātes aduersus deū: qđ malis i hac vita bñ sit: et laborēt boni: quasi ille puerus sit: t̄ nesciat qđ agat: aut oīno auerterit oculos a rebus hūanis: v̄l securitatē suam pturbari nolit: vt hec nō attēdat: q̄r cum labore ista deus aut videt: aut corrigit. M̄urmurant q̄ homines q̄ p̄pterea volūt deū colere vt bñllis bñ sit: qñ viderint eos q̄ deū nō colūt pollicre atq; florere felicitate terrena: se autē collentes deū laborare in angustiis: in necessitatib⁹: in erūna: ceterisq; difficultatib⁹ mortalitatē hūane. Cōtra istā vocē t̄ cōtra bas blasphemias murmurātiū: incantat semp sermo diuin⁹: curās a morbo serpētis. Venenati em cordis est ista sanies: eructans i deū putorem blasphemie: t̄ qđ peius ē manus scrutatis repellens: morsum serpentis nō repellēs. Hoc dixi: repellit a se cor hominis verbi dei seueritatē: t̄ admittit ad se male suadētis blanditiās. Cōtra hos ergo cātat sermo diuin⁹: t̄ iā i isto psalmo loquim̄ nobis. Ad quē psalmū quō intentā ego facerem sanctitatē vestrā: nisi ip̄e nos faceret omnes intētos. Nec nos solos: sed totum orbem terrarū. Audite em quēadmodum cepit.

Expositio eiusdē partis.

XLVIII.

Audite hec omnes gentes: nō ergo vos oēs soli q̄ hic estis. Hā vox n̄ra quāta est vt sic clame m⁹: vt audiāt oēs gentes. Clamauit em p̄ aplos dñs n̄r Jesus christus: clamauit tot linguis q̄s misit: t̄ videm⁹ hūc psalmū qui aī nō recitabat nisi i vñā gentē i synagoga iudeorū recitari p̄ totū orbē terrarū: p̄ oēs ecclias: impletū esse qđ b̄ dictū est: Audi te hec oēs gentes. Ad hoc solū volo inten tos facere aīos vīos: ne p̄pter labore corporalē nō erigatis animū: terrete vos longitudine psalmi hui⁹: si potuerit finieb̄ ho die: si nō restabit nobis aliquid in crastinū diē: tñ vos sp̄ intēti estote. Tantū em audiēt si dñs voluerit: quātū vos nō grauet freleuet. Audite hec oēs gentes: Em̄ estis t̄ vos. Aurib⁹ p̄cipite oēs qui habitatis orbe. Hoc uerū videt repetisse: q̄si parū fuerit qđ dixit: audite. Qđ dico: audiēt: aurib⁹ p̄cipite: b̄ ē: nolite trāseūtes audire. Quid ē aurib⁹ p̄cipite: Qđ dñs dicebat: Qui habet aures audiēdi audiat: cuī oēs q̄ in p̄spectu ei⁹ erāt: vtq; haberēt aures. Quas ille aures q̄rebat nisi cordis cū dicēt: Qui h̄z aures audiēdi audiat: Has t̄ iste psalm⁹ aures pulsat. Aurib⁹ p̄cipite oēs q̄ habitatis orbe. Forte t̄ b̄ ē aliqua distinctione. Nō quidē nos coartare debem⁹: s̄ nibil mali ē etiā istā explicare sentētiā. Forte aliqd distat inf id qđ dixit: oēs gentes: t̄ qđ dixit: oēs q̄ habitatis orbe. Significati⁹ em fortasse voluit nos intelligē qđ dixit: inhabitat ut gētes intelligam⁹ oēs iniq;: habitatores autē orbis oēs iustos. Ille em habitat q̄ nō tenet: nā q̄ tenet habitat n̄ habitat: quō ille possidet quecūq; h̄z: q̄ dñs ē rerū suaq;. Bñs autē q̄ nō est irretit⁹ cupiditate: q̄ autē cupiditate tenet: possessus est nō possessor. Habem⁹ em qđdā v̄bū habitatioē signatū i scripture dei: v̄bi ait: Elegi abīci i domo dñi: magis q̄ habitare in tabernaculis pctōꝝ. Quid em⁹: Si abīceris i domo dñi: nō ibi habitas: Moluit significare habitationē: nī i eis q̄ regnāt t̄ tenet: t̄ dñiant: et gubernāt. q̄ autē stēnunt: nō q̄si habitat s̄ subiecti s̄t. Ita āt dixit: Subdit⁹ volo ēē in domo dei: magis q̄ regnare i tabernaculis pctōꝝ. Itaq; si ē aliq; distinctione inf oēs gentes t̄ habitatores orbis: sicut ē distinctione inter auditer auribus percipite: hoc quidem videt repetisse: sed tamē aliud est: quid sane voluit significare. Quia ista eloquia audituri erant: non solū peccato-